

Taekwondo Antrenörlerinin İletişim Becerileri ile Liderlik Yönelimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Şakir BEZCİ¹, Melike Nur AKGÜL², Mehmet GÖKTEPE³, Habibe GÖLGELEYEN⁴

DOI: <https://doi.org/10.38021/asbid.1201463>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹ Karabük Üniversitesi,
Hasan Doğan Beden Eğitimi
ve Spor Yüksekokulu,
Karabük/Türkiye

² Karabük Üniversitesi,
Eskipazar Meslek
Yüksekokulu,
Karabük/Türkiye

³ Balıkesir Üniversitesi, Spor
Bilimleri Fakültesi,
Balıkesir/Türkiye

⁴ Karabük, Ovacuma
Ortaokulu,
Karabük/Türkiye

Sorumlu Yazar:

Şakir BEZCİ
sakirbezci@karabuk.edu.tr

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
08.11.2022

Kabul Tarihi:
14.12.2022

Online Yayın Tarihi:
23.12.2022

Öz

Bu çalışmanın amacı taekwondo antrenörlerinin iletişim becerileri ile liderlik yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Nicel araştırma modelinin benimsendiği bu çalışmaya 71 erkek 39 kadın olmak üzere toplam 110 antrenör aday katılmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak antrenörlerin iletişim becerilerini ölçmek için geçerliliği ve güvenilirliği Korkut (1996) tarafından yapılmış olan "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Türkçe uyarlama ve geçerlik güvenilirliği Dereli'nin (2003) yaptığı "Liderlik Yönelim Ölçeği" ölçeği kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizlerinde, bağımsız grupların karşılaştırılması için parametrik testlerden t testi ve ANOVA kullanılmıştır. İletişim Becerileri Ölçeği ile Liderlik Yönelimleri Ölçeği arasındaki ilişki için pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan tüm analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak alınmıştır. Sonuç olarak, Taekwondo antrenör adaylarının iletişim becerileri arttıkça liderlik davranışlarında da pozitif yönde bir artış olduğu ve kadın antrenör adaylarının iletişim becerilerinin erkek adaylara göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Katılımcı sayısı artırılarak farklı spor branşlarında antrenörlerin iletişim becerilerinin ve liderlik yönelimleri incelenebilir. Benzer çalışmalar yapılması önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Taekwondo antrenörü, Liderlik yönelimleri, İletişim becerileri

Investigation of the Relationship Between Communication Skills and Leadership Orientations of Taekwondo Coaches

Abstract

The aim of this study is the study of the relationship between the communication skills and leadership orientations of taekwondo coaches. A total of 110 coach candidates, including 71 men and 39 women, participated in this study, in which the quantitative research model was adopted. In the study, the "Communication Skills Assessment Scale", whose validity and reliability was conducted by Korkut (1996). The Turkish adaptation and validity reliability of Dereli (2003) was used to determine the leadership orientations of the coaches. In the statistical analysis of the data, t-test and ANOVA, which are parametric tests, were used to compare independent groups. Pearson correlation analysis was performed for the relationship between Communication Skills Scale and Leadership Orientations Scale. The significance level was taken as 0.05 in all analyses made. As a result, it can be said that as the communication skills of Taekwondo coach candidates increase, there is a positive increase in their leadership behaviors and the communication skills of female coach candidates are higher than male candidates. By increasing the number of participants, communication skills and leadership orientations of coaches in different sports branches can be examined. Similar studies can be recommended.

Keywords: Taekwondo coaches, Leadership orientations, Communication skills

Giriş

Antrenörler, sporcuların gelişim süreçlerinde önemli figürler olarak görülmektedir. Sporcuların ihtiyacı olan bilgi, deneyim, becerilere sahip olmalıdırlar (Jowett, 2005; 2007). Antrenörler, sporcuların atletik performanslarına katkı sağlamak için çaba gösterirken aynı zamanda sporcuların sosyal hayatlarına da katkıları olabilmektedir. Ortak hedef için yapmış oldukları çalışmalar iletişimlerini arttırmaktadır (Kırkbir vd., 2021; Behan, 2016; Biçer, 2006). Antrenörün davranışları, sporcuların antrenman ve müsabakalardaki duygularını ve atletik performanslarını doğrudan etkileyebilmektedir (Baker vd., 2000; Rocchi vd., 2013). Antrenörlük davranışlarının kontrol edilmesi sporcunun dış motivasyonunu artırarak sporcunun bir amaca ulaşması için itici bir güç olabilmektedir.

İletişim insanın çevreye uyum sağlayabilmesi için gerekli olan en önemli öğelerden birisidir. Bireysel ve sosyal tüm etkileşimler iletişim sürecini içermektedir. İletişimle ilgili çok çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bu tanımlardan yola çıkarak duygu, düşünce, tutku, bilgi ve davranışların ortak anlamı ortak noktayı oluşturur (Ersanlı ve Balcı, 1998). İletişim becerileri ise öğretilen ve öğrenilebilir ama bu konuyla ilgili olan egzersizler yapılmadığında unutulabilen becerilerdir (Aspegren, 1999). Sosyal becerileri ve yeterliklerini, sosyal beceri eksiklikleri ve yetersizliklerini göz önünde bulundurduğumuz zaman anne-babalar ve öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir (Durukan vd., 2018). Bu bağlamda antrenörlere de iletişimlerinin iyi olması bakımından sorumluluklar düşmektedir. İnsanın sosyal düzenindeki memnuniyetini arttırmasının iletişimi iyi kurmasıyla sağlanabileceği söylenebilir. Aksi bir düşünce olarak bireyin çevresiyle kuracağı iletişimde eksi bir duruma ya da başarısızlığa uğraması, kendini açıklayamaması ya da yanlış açıklaması gibi durumlarda da bireyin zamanla yalnızlık duygusuna kapılacağına ve mutsuz olmasına neden olabileceği söylenilmektedir (Jones vd., 1981). Bu durum sporda da geçerlidir. Antrenmanlarda ve maçlarda antrenörler her zaman sporcularıyla etkileşim halindedirler (Reinboth vd., 2004). Bu nedenle sporcusuyla etkileşim halinde olan her antrenör mesleki anlamda da donanımlıdır (Bayrak ve Nacar, 2015).

Bireyin iletişim becerileri ve sosyalleşmesine katkı sağladığı bilinen sporda iletişim son derece önemlidir (Tekin vd., 2021). Antrenörlerin sporculara yansıttığı olumsuz düşünceler sporcular tarafından negatif algılanmakla beraber takımın başarı oranını da olumsuz etkilemektedir (Kassing ve Infate, 1999). Bunun tam tersi olarak antrenörlerin sporculara yansıttığı olumlu düşünce yapısının olduğu yerlerde cesaretlendirme, olumlu eğitim, benlik saygısı ve motivasyon artarken sporculardaki beceri oranının da geliştiği gözlemlenmektedir (Reinboth, ve Ntoumanis, 2004; Altıntaş vd., 2012).

Etkili iletişimin önem arz ettiği bir diğer alanda liderliktir. Alanında uzman kişiler olan

antrenörler bilgi, tecrübe ve liderlik davranışlarıyla öne çıkmaktadırlar. Antrenörler spor alanında yapılan çalışmalarını gerçekleştirmek için sporcularını belirlenen hedefler etrafında toplamaktadırlar. Yani antrenörler grubun liderlik rolünü üstlenen kişilerdir (Sunay, 2017).

Kariyerinde başarılı olmak isteyen bir antrenör, uzmanlık alanında kendini göstermek, takımdaki ilişkilerini geliştirmek, takım içi ve dışında iyi ilişkiler kurmak için etkili iletişim becerilerine sahip olmak durumundadır (Konter, 2008).

Liderlik, bir amacı gerçekleştirmek için plan dahilinde bulunan birçok kişiyi yönlendirme ve onlara rehberlik etme yeteneğidir. Liderlik, kararların etik olarak alınmasında önemli bir etkiye sahiptir. Liderlik, belli bir ortamda bir bireyle, grubun diğer üyeleri arasındaki dinamik bir ilişkidir. Liderin kişisel özelliklerinden çok yaptıkları önem taşır (Durukan vd., 2007). Çünkü liderler, diğer birçok insanı motive etmek ve onların hem kendi bakış açılarına hem de organizasyonun kurallarına ve politikalarına uyulmasını sağlama gücüne de sahiptirler. Antrenörlük liderlik stillerinin sporcu performansına etkisi antrenörlükte en çok araştırılan konulardan biridir. Farklı antrenörlük stillerinin sporcuların performans sonuçları üzerindeki etkisini değerlendirmek için yapılan çalışmalar vardır (Chelladurai ve Saleh, 1980). Rhind vd. (2012), yaptıkları araştırma sonucunda, bireysel sporcuların takım sporcularına göre antrenörlerle olan ilişkilerine daha fazla önem verdikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu sonucu bireysel sporcuların antrenörleri ile daha fazla zaman geçirmelerinden dolayı etkileşim ve iletişimlerinin daha fazla olmasıyla ilişkilendirmek mümkündür.

Antrenörlerin liderlik tarzları, sporcularına aktaracağı oyun anlayışı gibi hususlar antrenörün mesleğine ilişkin üstlendikleri felsefeyi sergilemektedir. Bu felsefe sporcularla beraber alınan kararların içeriği, antrenman programları gibi konularda önemli bir yer tutacaktır. Bu bağlamda antrenörlerin çalışma felsefelerinde doğru ve etkili bir iletişim ihtiyacıdır (Cengiz, 2009; Akyüz, 2020).

Taekwondo branşı da "DO" olan geleneklerine sahip olan ve kendi içerisinde etik kuralları olan bir spor disiplinidir (Güder vd., 2022). Taekwondo bir spor branşı olarak kompleks bir yapıya sahiptir ve fiziksel özelliklerin yanı sıra sosyal, psikolojik ve birçok farklı değişkeni bünyesinde bulundurmaktadır. Taekwondo da insanlara saygı duyma tutumu önemli bir kuraldır (Cynarski, 2019; Amorose ve Anderson-Butcher, 2015; Sevinç, 2021). Bu nedenle, Taekwondo branşında, antrenör davranışlarının sporcuların davranışlarını ve performanslarını etkilemesi muhtemeldir. Antrenörlerin sporculara rol model olması "Do" felsefesinin bir ögesidir. Bu hususlar dikkate alındığında, taekwondo antrenörlerinin iletişim ve liderlik özelliklerinin önemli bir etken olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, Taekwondo antrenörlerinin iletişim becerileri ile liderlik yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak örneklem grubu üzerinden yapılan genel tarama modellerinden kesit alma yaklaşımı ile yapılmıştır (Karasar, 2015).

Çalışma Grubu

Örneklem seçiminde olasılıklı örnekleme yöntemlerinden basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde evreni oluşturan her bireyin örneklem içerisinde yer alma olasılığı aynıdır (Ural ve Kılıç, 2006). Bu doğrultuda çalışma verileri araştırmacı tarafından ölçeklerin yüz yüze uygulanması ile elde edilmiştir. Dağıtılan 111 ölçeğin tamamı geri toplanılmıştır. Analize alınan bu ölçeklerden biri eksik olduğu için değerlendirilmeye alınmamıştır. Sonuç olarak 110 ölçek geçerli olarak kabul edilmiş ve değerlendirilmeye alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan antrenörlerin özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan "kişisel bilgi formu" kullanılmıştır. Antrenörlerin iletişim becerilerini ölçmek için geçerliliği ve güvenilirliği Korkut (1996) tarafından yapılmış olan "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek toplam 25 madde ve tek alt boyuttan oluşmaktadır. Beşli Likert tipi olan ölçek; 'her zaman (5), sık sık (4), bazen (3), nadiren (2), hiçbir zaman (1)' şeklinde derecelendirilmiştir. Orijinal ölçeğin Cronbach Alpha kat sayısı 0,80 bu çalışma için hesaplanan Cronbach Alpha kat sayısı ise 0,84' tür.

Antrenörlerin liderlik yönelimlerini belirlemek için ise Bolman ve Deal (1990) tarafından geliştirilen, Türkçe uyarlama ve geçerlik güvenirliği Dereli'nin (2003) yaptığı "Liderlik Yönelim Ölçeği" ölçeği kullanılmıştır. Beşli Likert tipi olan ölçek; "1 hiçbir zaman, 5 her zaman" şeklinde derecelendirilmiştir. Ölçek toplam 32 soru ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. "Yapısal Liderlik", "İnsan Kaynaklı Liderlik", "Politik Liderlik" ve "Sembolik Liderlik" alt boyutlarının her biri 8'er ifadeden oluşmaktadır. Orijinal ölçeğin Cronbach Alpha kat sayısı 0,83 iken (Dereli, 2003), bu çalışma için hesaplanan Cronbach Alpha kat sayısı ise 0,93' tür.

Verilerin Analizi (İkinci Seviye Başlık, Bold, İtalik)

İstatistiksel analizler "Statistical Package for the Social Sciences" ticari yazılımı (SPSS for Windows, sürüm 26.0, SPSS) ile yapılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak belirlenmiş ve normallik analizi için skewness ve kurtosis değerleri dikkate alınmıştır. Araştırmaya katılan antrenörlerin kişisel bilgileri için tanımlayıcı istatistiksel analizler yapılarak frekans (n) ve yüzde (%)

değerleri hesaplanmıştır (Tablo 1). Verilerin normal dağılmasından dolayı ikili gruplar için t-testi, üç ve daha fazla değişkenli gruplar için ANOVA testi ve son olarak İletişim Becerileri Ölçeği ve Liderlik Yönelimleri Ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişki pearson korelasyon analizi ile test edilmiştir.

Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde elde edilen verilerin istatistik test sonuçları ve yorumlarına yer verilmiştir. Tablo 1’ de antrenörlerin kişisel bilgilerine ilişkin yüzde ve frekans dağılımlarına yer verilmiştir.

Tablo 1

Araştırma Grubunda Yer Alan Antrenörlerin Demografik Bilgileri

Özellikler	Gruplar	N	(%)
Cinsiyet	Kadın	31	28,2
	Erkek	79	71,8
Yaş Aralığı	25 ve Altı	15	13,6
	26-35	28	25,5
	36-45	42	38,2
Kademe	46 ve Üstü	25	22,7
	3.Kademe	41	37,3
	4.Kademe	53	48,2
Eğitim Düzeyi	5.Kademe	16	14,5
	Lise	29	26,4
	Lisans	62	56,4
Çalışma Durumu	Lisans Üstü	19	17,3
	Evet	100	90,9
Meslek	Hayır	10	9,1
	Kamu Sektörü	71	64,5
	Özel Sektör	26	23,6
	Serbest Meslek	13	11,8

p<0,05

Tablo 1’e göre araştırmaya katılan antrenörlerin 28,2’si (n=31) kadın, %71,8’i (n=79) ise erkektir. Yaş dağılımlarına bakıldığında 25 yaş ve altındaki antrenör sayısının %13,6 (n=15) 26-35 yaş arasındaki antrenör sayısının %25,5 (n=28) 36-45 yaş arasındaki antrenörlerin %38,2 (n=42) 46 yaş ve üzeri antrenör sayısının ise %22,7 (n=25) olduğu görülmektedir. Eğitim durumuna bakıldığında antrenörlerin %26,4’ü (n=29) lise mezunu, %56,4’ünün (n=62) lisans mezunu, %17,3’ünün (n=19) lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Çalışmamıza katılan 110 antrenörün 100’ünün aktif olarak çalıştığı görülmektedir. Çalışan antrenörlerin 71’inin kamu sektöründe,

26'sının özel sektörde ve 13'ünün serbest meslekte çalıştığı görülmektedir.

Tablo 2

İletişim Becerileri Ölçeği Ve Liderlik Yönelimleri Ölçeğine İlişkin Güvenirlik ve Normallik Değerleri

Ölçek Adı	Toplam (α)		Skewness	Kurtosis
	Cronbach's Alpha			
İletişim Becerileri Ölçeği	0,84		-0,81	1,43
	Yapısal $\alpha=0,77$		-0,88	0,36
	İnsan Kaynaklı $\alpha=0,79$		-1,05	1,98
Liderlik Yönelimleri Ölçeği	0,93		-0,76	0,57
	Politikal $\alpha=0,78$		-0,76	0,57
	Sembolik $\alpha=0,82$		-0,50	-0,36

Tablo 2. Elde edilen verilerin analizleri sonucu verilerin normallik varsayımını sağladığı ve güvenirlilik katsayısının da yönteminin kullanıldığı çalışmalarda skewness ve kurtosis değerleri dikkate alınır ve çarpıklık ve basıklık değerleri ± 2 aralığında ise dağılım normal kabul edilir (George ve Mallery, 2019).

Tablo 3

Antrenörlerin Cinsiyetlerine Göre İBÖ Ve LYÖ Alt Boyutları Arasındaki Farklar

	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	sd	t	P
İBÖ	Kadın	31	4,4865	,32035	2,800	,006*
	Erkek	79	4,2795	,35912		
Yapısal (LYÖ)	Kadın	31	4,4677	,47431	1,374	,172
	Erkek	79	4,3323	,46162		
İnsan Kaynaklı (LYÖ)	Kadın	31	4,5685	,39901	1,238	,218
	Erkek	79	4,4573	,43342		
Politik (LYÖ)	Kadın	31	4,1532	,61298	1,045	,299
	Erkek	79	4,0316	,52252		
Sembolik (LYÖ)	Kadın	31	4,3065	,59235	,853	,396
	Erkek	79	4,2057	,54340		

p<0,05

Tablo 3'e göre İletişim Becerileri Ölçeği ($t=2,800$; $p=0,006$) dışında liderlik yönelimleri ölçeğinin alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde İletişim Becerileri Ölçeğinde (kadın $\bar{x}=4,48$, erkek $\bar{x}=4,27$) kadın antrenörler lehine aritmetikortalamanın yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4

Antrenörlerin Yaş Gruplarına Göre İBÖ Ve LYÖ Alt Boyutları Arasındaki Farklar

	Yaş	n	$\bar{x}$	sd	F	P
İBÖ	1-25 ve Altı	15	4,2800	,31893	,539	,657
	2-26-35	28	4,3986	,32541		
	3-26-45	42	4,3048	,39420		
	4-46 ve Üstü	25	4,3600	,36661		
	Toplam	110	4,3378	,35955		
Yapısal (LYÖ)	1-25 ve Altı	15	4,2250	,53702	,602	,615
	2-26-35	28	4,3795	,44028		
	3-26-45	42	4,4137	,49501		
	4-46 ve Üstü	25	4,3750	,41143		
	Toplam	110	4,3705	,46707		
İnsan Kaynaklı (LYÖ)	1-25 ve Altı	15	4,4167	,42170	,171	,916
	2-26-35	28	4,5089	,35180		
	3-26-45	42	4,5000	,51502		
	4-46 ve Üstü	25	4,4900	,34784		
	Toplam	110	4,4886	,42518		
Politik (LYÖ)	1-25 ve Altı	15	3,7833	,63469	2,230	,089
	2-26-35	28	4,1786	,49234		
	3-26-45	42	4,0238	,57597		
	4-46 ve Üstü	25	4,1800	,46362		
	Toplam	110	4,0659	,54937		
Sembolik (LYÖ)	1-25 ve Altı	15	4,1583	,60590	,148	,931
	2-26-35	28	4,2411	,56307		
	3-26-45	42	4,2292	,58949		
	4-46 ve Üstü	25	4,2800	,48718		
	Toplam	110	4,2341	,55673		

Tablo 4'e göre antrenörlerin yaşları ile İBÖ ve LYÖ alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır.

Tablo 5

Antrenörlerin Katılmak İstedikleri Kademe İle İBÖ Ve LYÖ Alt Boyutları Arasındaki Farklar

	Kademe	n	$\bar{x}$	sd	F	P	
İBÖ	1-3.Kademe	41	4,3522	,34977	,345	,709	
	2-4.Kademe	53	4,3109	,34789			
	3.5.Kademe	16	4,3900	,43316			
	Toplam	110	4,3378	,35955			
Yapısal (LYÖ)	1-3.Kademe	41	4,3293	,49431	,702	,498	
	2-4.Kademe	53	4,3656	,41083			
	3.5.Kademe	16	4,4922	,57277			
	Toplam	110	4,3705	,46707			
İnsan (LYÖ)	Kaynaklı	1-3.Kademe	41	4,5274	,40937	,649	,525
		2-4.Kademe	53	4,4410	,35912		
		3.5.Kademe	16	4,5469	,63554		
		Toplam	110	4,4886	,42518		
Politik (LYÖ)	1-3.Kademe	41	4,0366	,55849	1,457	,238	
	2-4.Kademe	53	4,0236	,55147			
	3.5.Kademe	16	4,2813	,49896			
	Toplam	110	4,0659	,54937			
Sembolik (LYÖ)	1-3.Kademe	41	4,1677	,60118	1,665	,194	
	2-4.Kademe	53	4,2170	,53211			
	3.5.Kademe	16	4,4609	,48887			
	Toplam	110	4,2341	,55673			

p<0,05

Tablo 5'e göre araştırmaya katılan antrenörlerin katılmak istedikleri kademe ile İBÖ ve LYÖ alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır.

Tablo 6

Antrenörlerin Eğitim Düzeylerine Göre İBÖ ve LYÖ Alt Boyutları Arasındaki Farklar

	Eğitim	n	$\bar{x}$	sd	F	P
İBÖ	1-Lise	29	4,3007	,44306	,340	,712
	2-Lisans	62	4,3626	,31059		
	3-Lisans Üstü	19	4,3137	,38164		
	Toplam	110	4,3378	,35955		
Yapısal (LYÖ)	1-Lise	29	4,2112	,47140	2,609	,078
	2-Lisans	62	4,4476	,42317		
	3-Lisans Üstü	19	4,3618	,55417		
	Toplam	110	4,3705	,46707		
İnsan Kaynaklı (LYÖ)	1-Lise	29	4,4267	,36827	,891	,413
	2-Lisans	62	4,5363	,39683		
	3-Lisans Üstü	19	4,4276	,57632		
	Toplam	110	4,4886	,42518		
Politik (LYÖ)	1-Lise	29	4,0345	,53858	,088	,916
	2-Lisans	62	4,0847	,54264		
	3-Lisans Üstü	19	4,0526	,61282		
	Toplam	110	4,0659	,54937		
Sembolik (LYÖ)	1-Lise	29	4,1121	,56036	1,004	,370
	2-Lisans	62	4,2661	,54485		
	3-Lisans Üstü	19	4,3158	,58980		
	Toplam	110	4,2341	,55673		

p<0,05

Tablo 6'ya göre antrenörlerin eğitim düzeyi ile İBÖ ve LYÖ alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır.

Tablo 7

Antrenörlerin Çalışma Durumlarına Göre İBÖ Ve LYÖ Alt Boyutları Arasındaki Farklar

	Çalışma Durumu	n	$\bar{x}$	sd	t	P
İBÖ	Evet	100	4,4865	,32035	-,388	,699
	Hayır	10	4,2795	,35912		
Yapısal (LYÖ)	Evet	100	4,3813	,46172	,765	,446
	Hayır	10	4,2625	,53180		
İnsan Kaynaklı (LYÖ)	Evet	100	4,4988	,42436	,788	,433
	Hayır	10	4,3875	,44273		
Politik (LYÖ)	Evet	100	4,1013	,53469	2,170	,032
	Hayır	10	3,7125	,59817		
Sembolik (LYÖ)	Evet	100	4,2325	,55619	-,094	,925
	Hayır	10	4,2500	,59219		

p<0,05

Tablo 7'ye göre antrenörlerin çalışma durumları ile İBÖ ve LYÖ alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır.

Tablo 8

İBÖ ile LYÖ Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Tablosu

	Yapısal	İnsan Kaynaklı	Politik	Sembolik
İBÖ	,652**	,707**	,576**	,566**

p<0,05

Tablo 8 incelendiğinde; İletişim Becerileri Ölçeği ile Liderlik Yönelimleri Ölçeği alt boyutları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (p<0,05; r=-0,652; r=-0,707; r=-576, r=566).

Tartışma ve Sonuç

Taekwondo antrenörlerinin iletişim becerileri ile liderlik yönelimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen bulgularla ilgili yorumlar bu bölümde verilmiştir. Katılımcı antrenör adaylarının iletişim becerilerinde cinsiyet değişkeni bağlamında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p \leq 0.05$). Cinsiyet değişkeni puan ortalamalarında tespit edilen anlamlı farklılığın kadınların lehine olduğu görülmektedir. İletişim becerileriyle ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde, cinsiyet değişkeni bağlamında çalışmamızın sonuçlarına benzerlik gösteren (Korkut, 1996, 1997; 2005; Sarı vd., 2012; Mutlu, Akoğlu, Şentürk, Ağılönü, Özbey, 2019); Özbey ve Yılmaz, 2020) ve benzerlik göstermeyen (Yılmaz vd., 2009; Gülbahçe, 2010; Selağzı ve Çepikkurt, 2014; Bayrak ve Nacar, 2015; Akyüz, 2020) çalışmaların olduğu görülmektedir.

Sarı vd., (2012) antrenörlerin algılanan liderlik davranışları, sporcuların iletişim becerileri ve sporcuların temel psikolojik ihtiyaçlarını karşılamaları arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada, antrenörlerin olumlu geribildirim, sosyal destek ve antrenman ve talimat davranışlarının sporcuların iletişim becerileri ile pozitif ve anlamlı bir şekilde ilişkili olduğunu belirtmiştir. Araştırmamıza benzer şekilde; Mutlu vd., (2019), antrenörlük kurslarına katılan adaylarının ($n=287$: 188 erkek ve 99 kadın) iletişim ve liderlik becerilerini inceledikleri çalışmada, katılımcıların iletişim becerileri arttıkça göreve yönelik ve insana yönelik liderlik becerilerinin de arttığını ve kadın katılımcıların, erkek katılımcılara göre iletişim becerilerinin daha yüksek olduğunu rapor ettiler. Başka bir araştırmada Türkiye olimpiik hazırlık merkezlerinde görevli antrenörlerin liderlik ve iletişim beceri düzeylerinin sporcular ($n=425$) tarafından değerlendirilmesi incelenmiştir. Araştırma sonucunda, cinsiyet değişkenine göre TOHM sporcularının antrenörlerinde algıladıkları iletişim beceri düzeylerinin kadın sporcuların lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur. TOHM sporcularının görüşlerine göre antrenörlerinin iletişim beceri düzeylerinin artmasının davranış düzeylerine olumlu etkilerinin olduğunu ve otokratik davranış şekillerinin azaldığını bildirmişlerdir (Özbey ve Yılmaz, 2020). Kadınların erkeklere göre daha dışa dönük olmaları, iletişim kurma becerilerinin daha yüksek olması, sosyalleşme süreçlerinde daha duyarlı olmaları, yakın arkadaşlık ilişkilerine daha çok önem vermeleri, insanlarla birlikte vakit geçirmeyi sevmeleri gibi bir çok faktörden kaynaklandığı söylenebilir (Newman, 1994; Korkut, 1996; Sarı vd., 2012).

Akyüz (2020) yapmış olduğu çalışmada, üniversitede öğrenciliği devam eden antrenör adaylarının ($n=150$) İletişim Becerilerinde cinsiyet değişkeni açısından herhangi bir anlamlı farklılığın ($p > 0,05$) olmadığını bildirdi. Selağzı ve Çepikkurt (2014), üniversite öğrencilerinin ($n=75$, kadın: 32, erkek: 43) antrenör ve sporcuların arasındaki iletişim düzeylerinin belirlenmesine yönelik yapmış oldukları çalışmada cinsiyet değişkenine göre farklılığın olmadığı sonucuna

ulaşmıştır. Ayrıca antrenörle çalışılan süreye bağlı olarak iletişimin gelişebileceğini belirtmiştir. Bayrak ve Nacar (2015) farklı spor branşındaki antrenörlerinin iletişim becerini araştırdıkları çalışmada voleybol antrenörlerinin iletişim becerilerinin daha yüksek olduğunu ve basketbol antrenörlerinin diğer spor branşlarında antrenörlere göre iletişim seviyelerinin daha düşük olduğunu bildirdiler. Yılmaz vd. (2009) takım sporlarında ve bireysel sporlardaki antrenörlerin iletişim beceri düzeylerini karşılaştırdılar. Bireysel sporlarda görev alan antrenörlerin iletişimin daha iyi olduğunu rapor ettiler.

Sporda iletişimin önemi düşünüldüğünde antrenörler tarafından olumlu davranışların sergilenmesi, sporcularında daha iyi iletişim becerilerine sahip olmasını sağlayabilir. Culver ve Trudel (2000) de sporcuların olumlu antrenör davranışlarını içeren olumlu atmosferde daha etkili iletişim kurduklarını, daha iyi öğrendiklerini ve daha iyi performans sergilediklerini ve daha iyi hissettiklerini ifade etmiştir (Sarı vd., 2012).

Antrenörlerin yaş değişkenine göre iletişim becerileri ve liderlik yönelimleri analizleri incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir. Mutlu vd., (2019) antrenör adaylarının iletişim ve liderlik becerilerini inceledikleri çalışmada, yaş değişkenine göre iletişim becerilerinde < 25 yaş antrenör adayları ile 36-45 yaş aralığında ve 46 yaşın üstündeki adaylarda anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Özbey ve Yılmaz 'TOHM sporcularının antrenörlerinin liderlik ve iletişim becerilerini düzeylerinin değerlendirilmesinde otokratik davranış alt boyutunda yaş değişkenine göre 18 yaş ve üstü sporcuların lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit etmişlerdir. Görür' ün (2001) yaptığı çalışmada da iletişim becerisi algılarına ilişkin bulgular yaşları daha büyük olanların lehine anlamlı bir farklılık göstermiştir. Konter'in (2009) 43- 66 yaş antrenörlerin uzmanlık algılarının daha yüksek olduğunu tespit ettikleri çalışmada; Bilir vd., 2019 da farklı spor branşlarında antrenör adaylarının liderlik davranış algılarının demografik değişkenlere göre inceledikleri çalışmada; pozitif geribildirim alt boyutunda 45-49 yaşlarındaki katılımcıların diğer yaş gruplarına göre farklılık tespit edilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda yaşam tecrübeleri daha fazla olan antrenörlerin sporcuları motive etme ve başarıya yönlendirme açısından pozitif geri bildirim yöntemini daha etkili kullanabildiklerini bildirdiler. Araştırmamızda antrenörlerin yaş değişkenine göre iletişim becerileri ve liderlik yönelimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmemiştir. Yukarıdaki çalışmaların bulguları, araştırmamızın bulgularını desteklememektedir. Fakat Tapşın vd., (2020) bireysel ve takım sporları antrenörlerinin liderlik davranışları yönelimlerini inceledikleri çalışmada yaş değişkeninde anlamlı bir farklılık olmadığını belirtmişler. Araştırmamızın sonucuna benzerlik gösteren bu çalışmada; liderliğin yaş değişkenine bağlı olmadığını rapor etmişlerdir.

Araştırmamızda Taekwondo antrenörlerinin eğitim düzeyi ve çalışma durumları değişkenleri bağlamında, iletişim becerileri ve liderlik yönelimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Ancak araştırmamızın katılımcıları olan Taekwondo antrenör adaylarının iletişim becerileri ile liderlik becerileri arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların “cinsiyet” değişkeni bağlamında iletişim becerileri arasında anlamlı farklılık bulunurken “yaş aralığı; antrenör kademesi; eğitim düzeyi; çalışma durumu; meslek” değişkenleri bağlamında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Ayrıca, “İletişim Becerileri Ölçeği” ile “Liderlik Yönelimleri Ölçeği” alt boyutları arasında pozitif yönde orta düzeyde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak, Taekwondo antrenör adaylarının iletişim becerilerinin artmasının liderlik davranışlarını da pozitif etkileyebileceği söylenebilir.

Öneriler

Katılımcı sayısı artırılarak farklı spor branşlarında antrenörlerin iletişim becerileri ve liderlik yönelimleri incelenebilir. Benzer çalışmalar yapılması önerilebilir.

Etik Kurul İzin Bilgileri

Etik değerlendirme kurulu: Karabük Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler

Araştırmaları Etik Kurulu

Etik değerlendirme belgesinin tarihi: 24.06.2022

Etik değerlendirme belgesinin sayı numarası: 142518

Kaynakça

- Akyüz, H. (2020). Antrenör adaylarının genel öz yeterlilik ve iletişim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turkish Studies-Social Sciences*, 15(8), 3371-3386.
- Altıntaş, A., Çetinkalp, Z. K., ve Aşçi, F. H. (2012). Antrenör-Sporcu İlişkisinin Değerlendirilmesi: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 23(3), 119-128.
- Amorose, A. J., & Anderson-Butcher, D. (2015). Exploring the independent and interactive effects of autonomy-supportive and controlling coaching behaviors on adolescent athletes' motivation for sport. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 4(3), 206.
- Aspegren, K. (1999). Teaching and learning communication skills in medicine-a review with quality grading of articles. *Medical Teacher*, 21(6), 563-570.
- Baker, J., Côté, J., ve Hawes, R. (2000). The relationship between coaching behaviours and sport anxiety in athletes. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 3(2), 110-119.
- Bayrak, E., ve Nacar, E. (2015). Profesyonel takım sporlarında görev yapan antrenörlerin iletişim beceri düzeylerinin araştırılması. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(14), 391-405.
- Behan, C. M. (2016). *A comprehensive understanding of the coach-athlete relationship: a post- secondary*. Canadian team sport perspective. Doctoral Dissertation.

- Biçer, T. (2006). *Şampiyonluğun psikolojisi*. Beyaz Yayınları, İstanbul, s.6.
- Bilir, F. P., Şahin, N., ve Sangün, L. (2019). Antrenör yetiştirme kurslarına katılan bireylerin liderlik davranış algılarının incelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 218-230.
- Chelladurai, P., Saleh, S.D. (1980). Dimensions of leader behavior in sport: Development of a leadership scale. *Journal of Sport Psychology*, 2, 34-45. <https://doi.org/10.1123/jsp.2.1.34>.
- Culver D. M., ve Trudel P. (2000). Coach-athlete communication within elite alpine ski team. *Journal of Excellence*, 3, 28-50.
- Cynarski, W. J. (2019). General canon of the philosophy of karate and taekwondo. Ido Movement for Culture. *Journal of Martial Arts Anthropology*, 19(3), 24-32.
- Dereli, M. (2003). *A survey research of leadership styles of elementary school principles*. Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Durukan, E., Can, S., ve Gök, A. (2007). Bir rekreasyon faaliyeti olarak üniversiteler arası müsabakalara katılan sporcu öğrencilerin liderlik davranışlarının (Anlayış Gösterme Boyutunda) karşılaştırılması. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 2(1), 23-30.
- Durukan, E., Göktepe, M., ve Bozkuş, T. (2018). *İlk öğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin sosyalleşmeleri ve iletişim becerilerini geliştirmelerinde türk halk oyunlarının rolü* (Balıkesir Örneği). 3. Uluslararası Avrasya Spor Eğitim ve Toplum Kongresi, Tam metin Bildiri Kitabı, 15-15 Kasım 2018, Mardin,404-414.
- Ersanlı, K., ve Balcı, S. (1998). İletişim becerileri envanterinin geliştirilmesi: Geçerli ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(10), 7-13.
- Görür, D. (2001). *Lise öğrencilerinin iletişim becerilerini değerlendirmelerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Güder, F., Canbolat, B., ve Gunay, M. (2022). 12-14 Yaş Taekwondocularda Vücut Kompozisyonu Kuvvet ve Esneklik İlişkisinin İncelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 166- 175.
- Gülbağçe, Ö. (2010). KK Eğitim Fakültesi öğrencilerinin iletişim becerilerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 12-22.
- Jones, W. H., Freemon J. H., ve Goswick, R. A. (1981). The persistence of loneliness: self and other determinant. *Journal of Personality*, 49(1), 27-48, 1981).
- Jowett, S. (2007). *Interdependence analysis and the 3 + 1Cs in the coach-athlete relationship*. In S. Jowett & D. Lavallee (Eds.), *Social psychology in sport* (pp. 15-27). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Jowett., S. (2005). *On repairing and enhancing the coach-athlete relationship*. In S. Jowett &
- Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (28. basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kassing, J. W. ve Infate, D. A. (1999). Aggressive communication in the coach-athlete relationship. *Communication Research Reports*, 16(2), 110-120.
- Kırkbir, F., Zengin, S., ve Aydemir, B. (2021). Elit seviyedeki taekwondo sporcularına göre antrenör davranışlarının incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 5(2), 66-73. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/seder/issue/62382/937130>.
- Konter, E. (2008). Futbolcuların ulusal takımlarda oynama sayılarına göre liderlik gücü algıları. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(2), 81-86.
- Konter, E. (2009). Antrenörlerin ve sporcuların yaş gruplarına göre liderlik gücü algıları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(31), 61-68.
- Korkut, F. (1996): İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği'nin geliştirilmesi: güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7), 18-23.
- Korkut, F. (1997). *Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerini değerlendirmeleri*. [Transl. Evaluating communication skills of university students]. IV International Educational Sciences Congress, 4: 208- 218. 10-12 September 1997, Anadolu University, Eskişehir.
- Korkut, F. (2005). Communication skills training program for adults. *Hacettepe University Journal of Education*, 28, 143-149.

- M. Jones (Eds.), *Thepsychology of coaching* (pp. 14-26). Sport and Exercise Psychology Division. Leicester: The British Psychological Society.
- Mutlu, O., Akoğlu, E., Şentürk, E., Ağılönü, A., ve Özbey, Ö. (2019). Antrenör adaylarının iletişim ve liderlik becerilerinin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1), 167-177.
- Newman, M. (1994). *Stepfamily realities: How To overcome difficulties and have a happy family*. New Harbinger Publications, Inc., 5674 Shattuck Avenue, Oakland, CA 94609 (Hardcover: ISBN-879237-70-9; paperback: ISBN-879237-69-5, US: \$13.95; Canada: \$20.95).
- Özbey, Ö., ve Yılmaz, B. (2021). Türkiye olimpiik hazırlık merkezlerinde görev yapan antrenörlerin liderlik ve iletişim beceri düzeylerinin sporcular tarafından değerlendirilmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(3), 96-106. DOI: 10.33689/spormetre.868469.
- Reinboth, M., Duda, J. L. ve Ntoumanis, N. (2004). Dimensions of coaching behavior, need satisfaction, and the psychological and physical welfare of young athletes. *Motivation and Emotion*, 28(3), 297-313.
- Reinboth, M., Duda, J. L., ve Ntoumanis, N. (2004). Dimensions of coaching behavior, need satisfaction, and the psychological and physical welfare of young athletes. *Motivation and emotion*, 28(3), 297-313.
- Rhind, D. J. A., Jowett, S., ve Yang, S. X. (2012). A comparison of athletes' perceptions of the coach-athlete relationship in team and individual sports. *Journal of Sport Behavior*, 35(4).
- Rocchi, M. A., Pelletier, L. G., ve Couture, A. L. (2013). Determinants of coach motivation and autonomy supportive coaching behaviours. *Psychology of Sport and Exercise*, 14(6), 852-859.
- Sarı, İ., Soyer, F., ve Yiğiter, K. (2012). The relationship among sports coaches'perceived leadership behaviours, athletes'communication skills and satisfaction of the basic psychological needs: a study on athletes. *International Journal of Academic Research*, 4(1).
- Selağzı, S., ve Çepikkurt, F. (2014). Antrenör ve sporcu iletişim beceri düzeylerinin belirlenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 11-18.
- Sevinç, D. (2021). Taekwondo'nun Olimpiik Branşı Olan Gyorugi Dalının Özellikleri ve Yenilikleri Üzerine Bir İnceleme. *Anatolia Sport Research*, 2(2).
- Sunay, H. (2017). *Spor yönetimi* (3. Bs.). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Tapşın, F. O., Bayazıt, B., Aydemir, A., ve Tapşın, F. O. (2020). Bireysel ve takım sporlarındaki antrenörlerin liderlik davranışları yönelimlerinin bazı değişkenlere göre belirlenmesi (Sakarya İli Adapazarı İlçesi Örneği). *Electronic Turkish Studies*, 15(5).
- Tekin, N., Kepceoğlu, İ., İpekoğlu, A., ve Bülbül, A. (2021). Analysis of the mathematical thinking levels of individual and team athletes in terms of different variables. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 8(2), 148-157.
- Ural, A., ve Kılıç, İ. (2006). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yılmaz, İ., Çimen, Z., ve Bektaş, F. (2009). Sporcu algılamalarına göre bireysel ve takım sporu antrenörlerinin iletişim beceri düzeylerinin karşılaştırılması. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(4), 52-57.

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) ile lisanslanmıştır.